

Una nova cultura ambiental per enfortir els vincles dels infants amb la natura

Afavorir un canvi cultural per afiançar els lligams dels nens i nenes amb el medi natural, alhora de crear programes específics que superin la visió tradicional de l'educació ambiental, eines clau per garantir el benestar dels propis infants i el del planeta

TEXT: Clemen Gutiérrez Arriaga, llicenciada en Filosofia i lletres i educadora ambiental a l'Escola Traç d'Educació en el temps de lleure / FOTOS: Felipe Daniel Reis, Andrew C.

El dia que Mark Boyle va decidir canviar la seva vida radicalment no va ser únicament un repte personal, va ser un repte a l'estil de vida que tenim tots. Boyle va crear l'any 2007 una xarxa que animava la gent a compartir habilitats, la *justfort-heloveofit.org* i que actualment té 17.000 membres, gent que vol compartir habilitats i volen viure sense diners. La vida de Mark Boyle era la vida d'un noi irlandès de 31 anys, que vivia a Bristol i treballava en una empresa d'aliments orgànics, i que un dia després de pensar i parlar molt del tema va renunciar al seu treball, va renunciar als diners en efectiu, va vendre la seva casa i se'n va anar a viure a una caravana, en una granja a Radford Mill (Anglaterra), on llaura la terra a canvi d'ocupar un terreny. En aquest terreny planta i recull el que menja, té un forn de llenya i un panell solar per generar electricitat. Ha renunciat als diners i a les comoditats de la societat actual per cridar l'atenció vers el nostre estil de vida i les conseqüències que aquest té sobre el planeta. De la seva experiència ha escrit un llibre: *The Moneyless Man: A Year of Freeconomic Living*.

De fet, Mark Boyle va tenir com a referència a Fergus Drennan. Aquest anglès de 37 anys viu en un poble a la vora de Canterbury (Anglaterra) i cada matí esmorza un cafè silvestre de glans

torrats amb aigua d'una font, puré de pomes agafades directament de l'arbre i pa de farina de llavors. Fergus és un *foraging*. El seu menjar el recol·lecta a boscos i platges tal i com ho feien els primers homo sapiens que van habitar la terra. El seu objectiu és no fer ús de l'alimentació industrial. No utilitzar sucre, ni sal, ni farines, tot, absolutament tot el que menja ho cerca i aconsegueix a la natura sense pagar res. Fergus es va donar a conèixer a la web *www.wild-manwildfood.com*, està considerat un gurú del menjar salvatge, i té un sobrenom: *The Forager*.

Però potser el pioner i més conegut en renunciar al luxe occidental i explicar-ho per Internet ha estat Colin Beaven, un escriptor novaiorquè que avui és conegut pel seu llibre *No Impact Man*, on explica la seva experiència. Colin Beaven va veure clar que havia de fer quelcom per canviar el món. Va tenir una mena de crisi existencial on va veure que havia de deixar de queixar-se de la situació del món i actuar. Va fer seva aquella frase que diu: «Si vols canviar el món començar per canviar tu mateix». Va portar a terme una difícil tasca, viure a Nova York, generant el mínim impacte ecològic possible. El llibre recull la motivació que el va portar a iniciar aquest projecte, el desenvolupament del mateix amb les seves satisfaccions i frustracions, els problemes que va tenir i les

seves solucions. Dades del dany que el nostre estil de vida infringeix al planeta i les conclusions a què va arribar una vegada acabat el projecte. La revista Times va incloure el seu bloc (<http://noimpactman.typepad.com>) en el top 15 de les webs ecologistes.

Mark Boyle, Fergus Drennan i Colin Beaven van creure que es podien canviar les coses a partir d'un canvi personal, van decidir canviar les seves vides, van prendre decisions arriscades i van optar per un nou estil de vida on la base principal era la d'infringir el mínim impacte possible al nostre planeta. Tots tres continuen vivint amb aquest nou estil de vida, no ha estat una moda passatgera. Donen conferències, escriuen llibres, es relacionen als seus blocs mantenint la relació amb els seus lectors.

És clar que hi ha un important nombre de persones que pensen que els temes ecologistes, mediambientals i de sostenibilitat del nostre planeta són importants. La nova edició de l'estudi Green Brands revela l'aposta dels consumidors pels productes i les polítiques ecològiques. A la majoria dels seus 9.000 enquestats els hi preocupa el medi ambient. Però, quants estem disposats a actuar, a desendollar els electrodomèstics o a comprar aliments de proximitat?, quants estem disposats a anar amb bicicleta a la feina?, a no fer ús de bosses de plàstic?, a fer compostatge? i una llarga

Hi ha una necessitat real de fer entre tots i totes i des de diferents àmbits un treball de conscienciació de la cultura de la sostenibilitat i fer veure que les problemàtiques mediambientals actuals poden portar-nos a un camí de no retorn. Cadascú de nosaltres ha de participar en l'esforç col·lectiu per a sensibilitzar el major nombre de persones

l·lista d'actuacions que a nivell personal podrien fer canviar molts dels aspectes que actualment estan deteriorant el nostre entorn.

No podem defugir de la realitat que el nostre planeta ha patit les conseqüències d'aquells (responsables polítics i socials), esclaus d'una forma de veure el món que té com a lema «el que el desenvolupament espatlla, la tècnica o la ciència ho solucionarà». Una creença cega, irracional, que quadra a la perfecció amb una visió mercantilista del planeta, perquè fa que es continuï fent negoci sense que tremoli la consciència. No hi ha més aigua ara que fa 100 anys, però som més i consumim moltíssim més. L'aigua és un be escàs, i malgrat això la malbaratem. Els models turístic i agrícoles que s'han desenvolupat han fomentat les construccions massives a les costes i l'agricultura de regadiu, respectivament. Som un país on el sol brilla bona part del any, però no veiem plaques solars pràcticament enlloc. El resultat és la destrossa del medi natural, fins esgotar els recursos. La solució que s'ha trobat és més del mateix, alguns hi guanyaran molt diners, però tots perdrem en poc temps, perquè aquest model de desenvolupament ja no dona més de sí.

Des de l'any 1987, en què apareix per primera vegada el terme *desenvolupament sostenible*, han estat moltes les cimeres, conferències i trobades de països promogudes per les Nacions Unides cercant solucions al deteriorament del nostre planeta. Moltes vegades es parla del fracàs d'aquestes cimeres. La percepció que podem tenir d'aquestes és que, malgrat alguns acords, no es compleixen, queden iniciatives i es posen en marxa projectes que poden implicar i motivar molta gent, però sobretot

FELIPE DANIEL REIS

Ens hem de plantejar què podem fer cadascun de nosaltres des del nostre àmbit per afavorir la consciència medioambiental, en especial entre els infants i adolescents

queda la consciència o la mala consciència que alguna cosa hem de fer. I, clar, la frase «alguna cosa hem de fer» vol dir que tots tenim coses a fer, des del nostre petit racó de món.

Penso que hi ha una necessitat real de fer entre tots i totes i des de diferents àmbits un treball de conscienciació de la cultura de la sostenibilitat i fer veure que les problemàtiques mediambientals actuals poden portar-nos a un camí de no retorn. Estem visquem un període crucial. Els científics ens diuen que tenim deu anys per canviar la nostra manera de viure, evitar l'esgotament dels recursos naturals i evitar una evolució catastròfica del clima del planeta Terra. Cadascú de nosaltres ha de participar en l'esforç col·lectiu per a sensibilitzar el major nombre de persones.

Malgrat que aquesta és la idea, el cert és que també ha sorgit en contraposició un moviment *antiecològista*, que descredita les tasques de diferents organismes preocupats i sensibilitzats

pels temes mediambientals i les persones vinculades a moviments ecologistes. Són conegudes les afirmacions i teories del nord-americà Michael Crichton, autor de bestsellers com *Parc Juràsic* i guionista de series de televisió. Crichton és un combatent de la creuada contra la teoria de l'escalfament global i de l'ecologisme polític. Al seu llibre *Estado de miedo* planteja que el canvi climàtic no és cap desafiament per a la humanitat, el veritable perill, segons la novel·la, són els científics i els activistes que es mobilitzen per posar fre a aquest canvi. Un altre autor conegut i reconegut a diferents cercles econòmics és Bjorn Lomborg. Al seu llibre *El ecologista escèptic*, afirma que el nostre planeta està bastant bé i està lluny d'estar en perill. El llibre va ser rebut amb alegria per *The Economist*, *The Wall Street Journal* i *The Washington Post*. Però les revistes *Nature* i *Scientific American* el van criticar. A Espanya, a la seu de la Fundació FAES que dirigeix l'ex president del

ANDREW C.

Per a créixer de manera harmoniosa, estar sans i adquirir autèntica consciència ecològica, fa falta que els nens i nenes puguin jugar i viure en contacte amb la natura

govern J. M. Aznar, es va presentar el llibre *Planet in Green Shackles (Planeta azul en grilletes verdes)*, que posa en dubte l'existència del canvi climàtic i que sigui conseqüència de l'acció de l'home. El llibre parla d'*alarmisme climàtic*. Podríem parlar de molts altres autors, pel·lícules-documentals, com *Great Global Warming Swindle*, etc., però penso que podem veure molt clar quins interessos són els que mouen aquesta creuada antiecològica. El canvi climàtic ja no és una hipòtesi o una opinió, sinó fets científicament comprovats. Les evidències són sòlides.

La societat en què vivim ha oblidat molts dels principis bàsics de sostenibilitat que pels nostres avis eren part del seu patrimoni etnocultural, part de la seva vida. El món s'ha transformat, els estils de vida han canviat i vivim en una societat que poca cosa té a veure amb la societat que van viure les generacions anteriors. Ara som nosaltres els que hem de creure que podem canviar la nostra realitat, des del nostre àmbit d'actuació tenim un paper destacat. I potser és important veure que són els infants

actuals, homes i dones del futur, els que viuran les conseqüències de l'acció d'avui. Hem de donar als infants uns nous valors, des de l'educació formal i des de l'educació no formal, des del lleure, des del joc, hem de formar-los de noves idees. Per a créixer de manera harmoniosa, estar sans i adquirir autèntica consciència ecològica, fa falta que els nens i nenes puguin jugar i viure en contacte amb la natura.

Són molts els autors que han estudiat i treballat des de diferents àmbits el tema de la inclinació instintiva cap a la natura, biofilia, dels nens i nenes, i com aquesta biofilia no es treballa des de l'actual educació ambiental, que continua massa preocupada per donar a l'infant dades i més dades d'una realitat que no acaben d'entendre (la pluja àcida, el forat de la capa d'ozó, la biodiversitat, etc). Durant molts anys, l'educació ambiental ha traslladat els problemes mediambientals al cap dels nostres infants sense ser conscient que aquest no era el camí. Només fa falta canviar molts dels hàbits actuals. Ara molts pares i mares porten

els seus fills i filles als parcs aquàtics, però no s'han banyat mai a un riu al mig del bosc. Passen els caps de setmana a parc infantils, plens de boles de polietilè, i no han estat mai a un llac, a un bosc de fagedes, a un penya-segat. Els pares actuals veuen la natura com un medi hostil, ple de perills, però la realitat és que existeix una abundant literatura científica que descriu els efectes positius del contacte amb la natura.

És important plantejar-nos que si volem fer possible un canvi real hem d'enfortir els lligams dels infants amb la natura, hem de treballar en crear programes específics que vagin més enllà de l'educació ambiental típica (reciclatge, problemàtica mediambiental, etc.) i potenciar la biofilia dels nostres infants. Dependrà de com de fort sigui el vincle que tinguin amb el medi natural durant la seva infantesa, que podrem garantir el futur del nostre planeta. Si deixem que els infants puguin créixer en contacte íntim amb la natura, el seu benestar i el del planeta estan pràcticament garantits.